

до здорового способу життя, у напрямку розвитку тілесних та духовних якостей. Удосконалення цих якостей неможливе без формування дбайливого ставлення до власного здоров'я як основи успішної майбутньої фахової діяльності.

А.С.Драч

КОМП'ЮТЕРНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ ЯК СПОСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ

В статті розглядається актуальна проблема використання комп'ютерних технологій, а також можливість інтеграції їх в навчальний процес, що сприяє ефективності рішення цілого ряду дидактичних задач. Автор також звертає увагу на цілесобразність і специфіку використання комп'ютера при тестовому контролі знань.

The article is devoted to the actual problem of computer technology usage and the possibilities of their integration into the studying process. This usage favours the effectiveness in the solution of deductive aims. The author also determines the expediency and specific character of computer usage during the test control.

У ХХІ столітті здійснюється переорієнтація системи вищої освіти на нові цінності, обумовлені гуманізацією педагогічного процесу та розвитком міжособистісних відносин. Випускник вищої школи повинен стати конкурентноздатною особистістю, тобто мати високий рівень загального розвитку, володіти комунікативними вміннями, високим професіоналізмом, здатністю приймати самостійні рішення, нестандартно мислити й адаптуватися в умовах, що змінюються. У зв'язку з цим, у процесі навчання у вищій школі пріоритетними є творча діяльність, індивідуальний підхід, що припускає розвиток активності, ініціативи й самоврядування. Система професійної підготовки фахівців повинна відповідати потребам суспільства.

Впровадження нових освітніх технологій і принципів організації навчального процесу дозволяє забезпечити реалізацію нових моделей навчання й сприяє підвищенню конкурентноздатності української професійної освіти на міжнародному ринку освітніх послуг і розвитку його експорту.

Комп'ютерні засоби навчання є одним із факторів такого відновлення. За умов правильної організації, комп'ютерні технології інтенсифікують процес навчання, забезпечують формування глибоких

знань, досягнення важливих навичок, а також впливають на процес виховання майбутнього фахівця, зокрема, під час навчання професійним дисциплінам.

Застосування комп'ютерних технологій навчання сприяє вирішенню нових дидактичних завдань, пов'язаних з розробкою, впровадженням й обґрунтуванням нових методів викладання. Вважається загальноновизнаним, що лекція є одним із найбільш поширених способів вивчення предмету, але в той самий час лекційний спосіб викладання часто критикується через низький рівень засвоєння матеріалу, що є наслідком пасивності слухачів. Підвищення ефективності лекцій є одною з головних проблем вищої школи. Саме тому під час проведення лекцій стали застосовувати комп'ютерні комплекси навчання, за допомогою яких методика читання лекцій із включенням елементів самостійної роботи на основі контрольно-діагностичних тестів, суттєво їх видозмінює.

Викладач може організувати на лекції проблемну ситуацію, запропонувати аудиторії завдання, що містять проблемні питання, на які вони повинні відповісти самостійно. У випадку невеликої кількості правильних відповідей викладач разом з аудиторією аналізує поставлене питання, викликаючи цим мікродискусію серед студентів. На закінчення лектор узагальнює позиції студентів, вироблені в процесі дискусії, і висловлює свою думку, свої судження стосовно цього питання. Проблемні питання допомагають викладачеві реалізувати заплановану дидактичну ситуацію, що припускає творчу діяльність студентів на лекції. У результаті підвищення інтенсивності навчальної роботи студентів активізується їхня розумова діяльність.

Труднощі, що виникають у зв'язку з обмеженою кількістю годин в навчальних планах, недостатнім рівнем підготовки абітурієнтів, висувають проблему індивідуалізації навчання. Застосування комп'ютерних засобів навчання є одним із шляхів вирішення цієї проблеми.

Сучасні методики визначення рівня підготовки студентів, які орієнтовані на використання комп'ютерних технологій, відповідають реаліям сучасності та підвищують ефективність діяльності викладача. Істотна перевага цих технологій у тому, що вони надають нові можливості не тільки викладачеві, але й студентові. Студент із об'єкта навчання перетворюється в суб'єкт навчання, що усвідомлено бере участь у процесі навчання й самостійно приймає рішення, пов'язані з ним. При цьому, якщо при традиційному контролі тільки викладач володів інформацією про рівень підготовки студентів, то при

використанні нових методів збору й аналізу інформації вона виявляється доступною й слухачам.

Форми контролю, які застосовуються з метою оцінки рівнів навчання, відрізняються більшою варіативністю. Кожна з них має свої переваги й недоліки.

Процес навчання є послідовною процедурою: лекційний матеріал – приклад рішення завдання – завдання для самостійного рішення – тестування. Два перших етапи властиві саме процесу навчання, третій етап необхідний для самоконтролю, четвертий – для контролю й самоконтролю отриманих знань.

Особливе місце серед форм контролю займає тестування. Природно, що тести – далеко не єдина форма контролю знань. Однак об'єднання властивостей комп'ютерних технологій і переваг тестування стимулює у викладачів підвищений інтерес до розробки тестів та цілих систем тестування.

Саме тому, що тестові завдання припускають володіння поняттям, умінням безпомилково робити висновки, будувати логічну відповідь, стимулюють й одночасно розвивати довгострокову та оперативну пам'ять, при підборі альтернативних відповідей, варто керуватися таким правилом: кожна відповідь повинна нести певну дидактичну функцію, бути орієнтованою на виявлення й виправлення певної помилки, або на закріплення правильного розуміння.

Всі альтернативи, які включено у тест, повинні бути діагностичними й виконувати певні діагностичні функції. При цьому формулювання цих альтернатив повинно бути простим, доступним для огляду, щоб легко можна було відрізнити одну альтернативу від іншої.

Як правило, вивчення кожної теми курсу закінчується контрольним тестуванням, що дозволяє студенту з'ясувати, наскільки глибоко він засвоїв навчальний матеріал. Таким чином, проміжне тестування фіксує перехід від однієї теми до іншої. У результаті здійснюється постійний зворотній зв'язок того, кого навчають, з викладачем, що дозволяє підвищити ефективність процесу засвоєння знань.

Сильною стороною тестового контролю знань є можливість охопити в процесі тестування великий обсяг матеріалу й тим самим одержати дійсно об'єктивні результати щодо знань студента, якого тестують. Використання тестування в реальній педагогічній діяльності дозволяє помітно підвищити об'єктивність, детальність і точність оцінювання результатів процесу навчання.

На практичних заняттях за умов максимальної варіативності процесуальної сторони пізнавальної діяльності, змістовна сторона залишається незмінною – це активна самостійна робота студентів. Завдання можуть відігравати для студентів важливішу роль у процесі подальшої роботи над теоретичним матеріалом, у створенні більш уважного й неформального відношення до застосування тих чи інших формул.

Характерною рисою практичного заняття є необхідність постійного інформаційного обміну між викладачем і тим, кого навчають, тобто здійснення прямого та зворотного зв'язку. Однак викладач звичайно не може приділити достатньо часу для індивідуальної роботи з кожним студентом у групі під час заняття. Вирішити цю суперечність можна шляхом застосування комп'ютерних засобів навчання.

На практичних заняттях з використанням комп'ютерних технологій навчання студенти, з огляду на свої здатності, інтереси та потреби, одержують право й можливість вибирати обсяг і глибину засвоєння навчального матеріалу, варіювати своє навчальне навантаження, а викладач зі свого дисплея спостерігає за їхньою роботою й, якщо буде потреба, може надавати індивідуальну допомогу.

Комп'ютерні технології – це також вирішення нових дидактичних завдань, пов'язаних з розробкою, впровадженням й обґрунтуванням нових методів викладання. Наприклад, підвищення ефективності лекцій в результаті застосування комп'ютерних комплексів навчання.

У процесі формування у студентів знань й умінь комп'ютерні засоби навчання дозволяють швидко підготувати навчальні завдання, що відповідають початковому й поточному стану пізнавальної діяльності того, кого навчають, забезпечують контроль за їхнім виконанням.

Існуюча традиційна система навчання має ряд недоліків. Одним з таких недоліків є те, що практичні й самостійні заняття віддалені від лекцій в часовому просторі. Усунути цей недолік можуть комп'ютерні технології навчання, які, удосконалюючи традиційні форми навчання, є основою для створення принципово нової організаційної форми. Ця форма органічно синтезує функції існуючих нині форм навчання на якісно новому, більш високому рівні. Вона припускає надання тому, кого навчають, не тільки навчальних і контрольних завдань, але й певної кількості навчального матеріалу на

основі регулярного й своєчасного зворотного зв'язку. В умовах масовості навчання це вирішує проблему його індивідуалізації. При цьому з'являється можливість реалізувати основні вимоги теорії засвоєння, подаючи тому, кого навчають, інформацію в тому вигляді, який відповідає поточному етапу засвоєння. Завдяки сполученню дидактичних функцій інформування й відпрацьовування, усувається розрив між визначенням навчального матеріалу і його дійсним засвоєнням у ході виконання вправ.

Однак, незважаючи на переваги комп'ютерних технологій, вони ще не стали звичним засобом навчання, що пов'язане з певними проблемами. У першу чергу, це обмеженість ресурсів навчального закладу (фінансування, рівень комп'ютерної техніки, якість каналів зв'язку). Другою проблемою сьогодення є психологічна невідповідність викладацького складу й відсутність необхідних змін у навчальних програмах, методах і дидактичних прийомах навчання. Необхідна розробка, експериментальна перевірка й організація ефективного використання сучасних засобів підтримки освітніх процесів, а також підготовка організаційно-методичного супроводу. Разом з тим, використання комп'ютерних засобів у навчанні дозволяє диференціювати навчальну діяльність, активізує пізнавальний інтерес тих, кого навчають, сприяє розвитку їхньої творчої здатності та стимулює розумову діяльність.

Ю.М.Атаманчук

АНАЛІЗ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Формирующий эксперимент этого исследования подтвердил целесообразность использования личноно – ориентированого похода у формировании необходимых качеств у будущих менеджеров предпринимательской деятельности.

Forming experiment of this probe has proves usage the personal rough approach for creation of indispensable qualities for the future managers of entrepreneurial business.

Ефективність запропонованої методики реорганізації СРС і формування ВСН визначалася за коефіцієнтом засвоєння знань, умінь (К_{зз}), що обчислювався за формулою:

$$K_{зз} = \frac{\Pi}{N}$$